

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SEMIENSIS, VOL. II, SERM. 49).

3483

SEd valde magna differentia est inter praefigurantes, et praefiguratum Iesum: nam primus Iesus, id est, Iosue, contractis et dissipatis septem regnis Chananaeorum, introduxit filios Israel in terram promissionis: sed noster Iesus, contractis regnis inferorum, introduxit omnes Sanctos in sempiternam gloriam. Secundus Iesus, id est, filius Ioseph, construxit templum, quod gloriosius fuit quam primum quod aedificatum fuit a Salomone, ut dicitur Aggaei II quia in eo Christus praesentatus fuit: sed noster dulcis Iesus templum reaedificavit gratiae et veritatis; in se ruinosam, immo ruinatam reaedificando naturam; in quo quidem obtulit sui cordis, et corporis holocaustum medullatum. Tertius Iesus fuit propheta, sacerdos

renovans sapientiam de corde suo, non tamen virtute sua. Insuper prophetavit in multae obscuritatis sermone, et docuit in figuris veteris Testamenti. Sed noster amorusus Iesus fuit etiam propheta magnus in opere et sermone, figuras explicans, et umbras clarificans, ac sapientiam novi Testamenti innovans, de Spiritu sancto docens doctrinam Dei, sicut potestatem habens, et non sicut Scribae et Pharisei: fuit itaque Sacerdotum Sacerdos, sicut Propheta ait, dicens: *Tu es Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.*

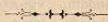
3484

Videtur ergo nunc palam quod illi non fuerunt veri Iesus, nec praedicamus de illorum nomine, quum annuntiamus et extollimus Nomen Iesu, sed praedicamus Iesum Christum Filium Dei vivi, qui est verus Salvator mundi. Praecedit enim lucifer solem, tenebrae lucem, nuntii regem, et figura mysticam veritatem.

IN

ASCENSIONE DOMINI

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM MARCUM.

Marc. XVI, 14-20.

IN illo tempore: Recumbentibus undecim discipulis apparuit illis Iesus: et exprobravit incredulitatem eorum et duritiam cordis; quia nō, quia viderant eum resurrexisse, non crediderunt.

15. Et dixit eis: Euntes in mundum universum praedicate Evangelium omni creaturae.

16. Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur.

17. Signa autem eos, qui crediderint, haec sequentur: In nomine meo daemonia eicient: linguis loquentur novis.

18. serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint, et bene habebunt.

19. Et Dominus quidem Iesus postquam locutus est eis, assumptus est in caelum, et sedet a dextris Dei.

20. Illi autem profecti praedicaverunt ubique, Domino cooperante, et sermonem confirmante, sequentibus signis.

Homilia S. Gregorii Papae.

HOMILIA XXIX IN EVANGELIO. *Habita ad populum in basilica beati Petri apostoli in Ascensione Domini.*

3485

QUOD resurrectionem Dominicam discipuli tarde crediderunt, non tam illorum infirmitas, quam nostra, ut ita dicam, futura firmitas fuit. Ipsa namque resurrectio illis dubitanti-

bus per multa argumenta monstrata est: quae dum nos legentes agnoscimus, quid aliud quam de illorum dubitatione solidamur? Minus enim mihi Maria Magdalene praestitit quae citius credidit, quam Thomas qui diu dubitavit. Ille etenim dubitando vulnere cicatricis tetigit, et de nostro pectore dubietatis vulnus amputavit. Ad insinuandam quoque veritatem Dominicæ resurrectionis notandum nobis est quid Lucas referat, dicens: *Convalescens praecepit eis, a Ierosolymis ne discederent* (ACT. I, 4). Et post pauca: *Videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum.* Notate verba, signate mysteria. *Convalescens elevatus est.* Comedit, et ascendit: ut licet per effectum comestionis veritas patesceret carnis. Marcus vero, priusquam coelum Dominus ascendat, eum de cordis atque infidelitatis duritia increpasse discipulos memorat. Qua in re quid considerandum est, nisi quod idcirco Dominus tunc discipulos increpavit,

cum eos corporaliter reliquit, ut verba quae recedens diceret, in corde audientium arcitus impressa remaneret? In crepata igitur eorum duritia, quid admonendo dicat, audiamus: *Entes in mundum universum, praedicate Evangelium omni creaturae.*

3486

Numquid, fratres mei, sanctum Evangelium vel insensatis rebus vel brutis animalibus fuerat praedicandum, ut de eo discipulis dicatur: *Praedicate omni creaturae?* Sed omnis creaturae nomine signatur homo. Sunt namque lapides, sed nec vivunt, nec sentiunt. Sunt herbae et arbusta; vivunt quidem, sed non sentiunt. Vivunt dico, non per animam, sed per viriditatem; quia et Paulus dicit: *Inspiciens, tu quod seminas, non vivificatur, nisi prius moriatur* (I COR. XV, 36). Vivit ergo quod moritur, ut vivificetur. Lapidis itaque sunt, sed non vivunt. Arbusta autem sunt, et vivunt, sed non sentiunt. Bruta vero animalia sunt, vivunt, sentiunt, sed non discernunt. Angeli etenim sunt, vivunt, sentiunt et discernunt. Omnis autem creaturae aliquid habet homo. Habet namque commune esse cum lapidibus, vivere cum arboribus, sentire cum animalibus, intelligere cum angelis. Si ergo commune habet aliquid cum omni creatura homo, iuxta aliquid omnis creatura est homo. Omni ergo creaturae praedicatur Evangelium, cum soli homini praedicatur: quia ille videlicet docetur, propter quem in terra cuncta creata sunt, et a quo omnia per quamdam similitudinem aliena non sunt. Potest etiam omnis creaturae nomine, omnis natio gentium designari. Ante etenim dictum fuerat: *In viam gentium ne abieritis* (MATTH. X, 5). Nunc autem dicitur: *Praedicate omni creaturae*; ut scilicet prius a Iudaea apostolorum repulsa praedicatio, tunc nobis in adiutorium fieret, cum hanc illa

ad damnationis suae testimonium superba repulisset. Sed cum discipulos ad praedicandum Veritas mittit, quid aliud in mundo facit, nisi grana seminis spargit? Et pauca grana mittit in semine, ut multarum messium fruges recipiat ex nostra fide. Neque enim in universo mundo tanta fidelium messis exurgeret, si de manu Domini super rationalem terram illa electa grana praedicantium non venisset. Sequitur:

Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit: qui vero non crediderit, condemnabitur. Fortasse unusquisque apud semetipsum dicat: Ego iam credidi, salvus ero. Verum dicit, si fidem operibus tenet. Vera etenim fides est, quae in hoc quod verbis dicit, moribus non contradicit. Hinc est enim quod de quibusdam falsis fidelibus Paulus dicit: *Qui confitentur se nosse Deum, factis autem negant* (TIT. I, 16). Hinc Ioannes ait: *Qui dicit se nosse Deum, et mandata eius non custodit, mendax est* (I IOANN. II, 4). Quod cum ita sit, fidei nostrae veritatem in vitae nostrae consideratione debemus agnoscere. Tunc enim veraciter fideles sumus, si quod verbis promittimus, operibus implemus. In die quippe baptismatis omnibus nos antiqui hostis operibus atque omnibus pompis abrenuntiare promissimus. Itaque unusquisque vestrum ad considerationem suam mentis oculos reducat; et si servat post baptismum, quod ante baptismum spondidit, certus iam quia fidelis est, gaudeat. Sed ecce quod promisit, minime servavit, si ad exercenda prava opera ad concupiscendas mundi pompas lapsus est; videamus si iam scit plangere quod erravit. Apud misericordem namque iudicem nec ille fallax habebitur, qui ad veritatem revertitur, etiam postquam mentitur: quia omnipotens Deus dum libenter nostram poenitentiam

3487

suscipit, ipse suo iudicio hoc quod erravimus, abscondit. Sequitur:

3488

Signa autem eos qui credituri sunt, haec sequentur: In nomine meo daemonia eiciunt, linguis loquentur novis, serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit: super aegros manus imponent, et bene habebunt. Numquidnam, fratres mei, quia ista signa non facitis, minime creditis? Sed haec necessaria in exordio Ecclesiae fuerunt. Ut enim fides cresceret, miraculis fuerat nutrienda: quia et nos cum arbusta plantamus, tandiu eis aquam infundimus, quousque ea in terra iam convaluisse videamus: et si semel radicem fixerint, in rigando cessamus. Hinc est enim quod Paulus dicit: *Linguae in signum sunt non fidelibus, sed infidelibus* (I COR. XIV, 22). Habemus de his signis atque virtutibus quae adhuc subtilius considerare debeamus. Sancta quippe Ecclesia quotidie spiritaliter facit quod tunc per apostolos corporaliter faciebat. Nam sacerdotes eius cum per exorcismi gratiam manum credentibus imponunt, et habitare malignos spiritus in eorum mente contradicunt, quid aliud faciunt, nisi daemonia eiciunt? Et fideles quique qui iam vitae veteris secularia verba derelinquunt, sancta autem mysteria insonant, Conditoris sui laudes et potentiam, quantum praevalent, narrant, quid aliud faciunt, nisi novis linguis loquuntur? Qui dum bonis suis exhortationibus malitiam de alienis cordibus auferunt, serpentes tollunt. Et dum pestiferas suasiones audiunt, sed tamen ad operationem pravam minime pertrahuntur, mortiferum quidem est quod bibunt, sed non eis nocet. Qui quoties proximos suos in bono opere infirmari conspiciunt, dum eis tota virtute concurrunt, et exemplo suae operationis illorum vitam roborant, qui in propria actione titubant; quid

aliud faciunt, nisi super aegros manus imponunt, ut bene habeant? Quae nimirum miracula tanto maiora sunt, quanto spiritualia: tanto maiora sunt, quanto per haec non corpora, sed animae suscitantur: haec itaque signa, fratres charissimi, auctore Deo si vultis vos facitis. Ex illis enim exterioribus signis obtineri vita ab haec operantibus non valet. Nam corporalia illa miracula ostendunt aliquando sanctitatem, non autem faciunt: haec vero spiritualia, quae aguntur in mente, virtutem vitae non ostendunt, sed faciunt. Illa habere et mali possunt: istis autem perfrui nisi boni non possunt. Unde de quibusdam Veritas dicit: *Multi mihi dicent in die illa: Domine, Domine, nomine in nomine tuo prophetavimus, et in nomine tuo daemonia eiecimus, et in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis, quia non novi vos: discedite a me qui operamini iniquitatem* (MATTH. VII, 22, 23). Nolite ergo, fratres charissimi, amare signa quae possunt cum reprobis haberi communia; sed haec quae modo diximus, charitatis atque pietatis miracula amate: quae tanto securiora sunt, quanto et occulta; et de quibus apud Dominum eo maior sit retributio, quo apud homines minor est gloria. Sequitur;

Et Dominus quidem Iesus postquam locutus est eis, assumptus est in coelum, et sedet a dextris Dei. In veteri Testamento cognovimus, quod Elias sit raptus in coelum. Sed aliud est coelum aereum, aliud aethereum. Coelum quippe aereum terrae est: quae cas volitare in aere videmus. In coelum itaque aereum Elias sublevatus est, ut in secretam quamdam terrae regionem repente duceretur, ubi in magna iam carnis et spiritus quiete viveret, quousque ad finem mundi redeat, et mortis debitum solvat. Ille et

3489

enim mortem distulit, non evasit. Redemptor autem noster quia non distulit, superavit, eamque resurgendo consumpsit et resurrectionis suae gloriam ascendendo declaravit. Notandum quoque est, quod Elias in curru legitur ascendisse: ut videlicet aperte demonstraretur, quia homo purus adiutorio indigebat alieno. Per angelos quippe facta illa et ostensa sunt adiumenta, quia nec in coelum quidem aereum per se ascendere poterat, quem naturae suae infirmitas gravabat. Redemptor autem noster non curru, non angelis sublevatus legitur, quia is qui fecerat omnia, nimirum super omnia sua virtute ferebatur. Illo etenim revertebatur, ubi erat; et inde redibat, ubi remanebat: quia cum per humanitatem ascenderet in coelum, per divinitatem suam et terram pariter continebat et coelum.

3490 Sicut autem Ioseph a fratribus venditus, venditionem Redemptoris nostri figuravit: sic Enoch translatus, atque ad coelum aereum Elias sublevatus, Ascensionem Dominicam designavit. Ascensionis ergo suae Dominus praenuntios et testes habuit, unum ante legem, alium sub lege: ut quandoque veniret ipse, qui veraciter coelos penetrare potuisset. Unde et ipse ordo in eorum quoque utrorumque sublevatione per quaedam incrementa distinguitur. Nam Enoch translatus, Elias vero ad coelum subvectus esse memoratur: ut veniret postmodum qui nec translatus, nec subvectus, coelum aethereum sua virtute penetraret. Qui nobis in se credentibus, quia carnis quoque munditiam largiretur, et sub eo per incrementa temporum virtus casitatis excresceret, in ipsa quoque eorum translatione, qui Ascensionem Dominicam ut videlicet famuli designaverunt, et in seipso, qui ad coelum ascendit, Dominus ostendit. Nam Enoch quidem uxorem et filios habuit: Elias vero

neque uxorem, neque filios legitur habuisse. Pensate ergo, quomodo per incrementa creverit munditia sanctitatis: quod et per translatus famulos et per ascendentis Domini personam patenter ostenditur. Translatus namque est Enoch et per coitum genitus et per coitum generans. Raptus est Elias per coitum genitus, sed non iam per coitum generans. Assumptus vero est Dominus neque per coitum generans, neque per coitum generatus.

Considerandum vero nobis est, quid est quod Marcus ait: *Sedet a dextris Dei*; et Stephanus dicit: *Video coelos apertos, et Filium hominis stantem a dextris Dei* (ACT. VII, 55). Quid est quod hunc Marcus sedentem, Stephanus vero stantem se videre testatur? Sed scitis, fratres, quia sedere iudicantis est, stare vero pugnantis vel adiuvantis. Quia ergo Redemptor noster assumptus in coelum, et nunc omnia iudicat et ad extremum iudex omnium venit: hunc post assumptionem Marcus sedere describit, quia post ascensionis suae gloriam iudex in fine videbitur. Stephanus vero in labore certaminis positus stantem vidit, quem adiutorem habuit: quia ut iste in terra persecutorum infidelitatem vinceret, pro illo de coelo illius gratia pugnavit.

3492 Sequitur: *Illi autem profecti praedixerunt ubique, Domino cooperante, et sermonem confirmante sequentibus signis*. Quid in his considerandum est, quid memoriae commendandum, nisi quod praeceptum obedientiae, obedientiam vero signa secuta sunt? Sed quia, auctore Deo, breviter lectionem evangelicam exponendo transcurrimus, restat, ut aliquid de ipsa tantae solemnitatis consideratione dicamus.

Hoc autem nobis primum quaerendum est, quidnam sit quod nato Domino apparuerunt angeli, et tamen non legun-

tur in albis vestibus apparuisse: ascendente autem Domino missi angeli in albis leguntur vestibus apparuisse. Sic etenim scriptum est: *Videntibus illis elevatus est, et nubes suscepit eum ab oculis eorum. Cumque intuerentur in coelum euntem illum, ecce duo viri steterunt iuxta illos in vestibus albis* (ACT. 1, 9, 10). In albis autem vestibus gaudium et solemnitas mentis ostenditur. Quid est ergo quod nato Domino, non in albis vestibus; ascendente autem Domino, in albis vestibus angeli apparent: nisi quod tunc magna solemnitas angelis facta est, cum coelum Deus homo penetravit? Quia nascente Domino videbatur divinitas humiliata: ascendente vero Domino est humanitas exaltata. Albae etenim vestes exaltationi magis congruunt quam humilitati. In assumptione ergo eius angeli in albis vestibus videri debuerunt: quia qui in nativitate sua apparuit Deus humilis, in Ascensione sua ostensus est homo sublimis.

3494 Sed hoc nobis magnopere, fratres charissimi, in hac solemnitate pensandum est: quia deletum est hodierna die chi-rographum damnationis nostrae, mutata est sententia corruptionis nostrae. Illa enim natura cui dictum est: *Terra es, et in terram ibis* (GENES. III, 19), hodie in coelum ivit. Pro hac ipsa namque carnis nostrae sublevatione per figuram beatus Iob Dominum avem vocat. Quia enim Ascensionis eius mysterium Iudaeam non intelligere conspexit, de infidelitate eius sententiam protulit, dicens: *Semitam ignoravit avis* (Iob XXVIII, 7). Avis enim recte appellatus est Dominus, quia corpus carneum ad aethera libravit. Cuius avis semitam ignoravit quisquis eum ad coelum ascendisse non credidit. De hac solemnitate per Psalmistam dicitur: *Elevata est magnificentia tua super coelos* (PSAL. VIII, 2). De hac rursus ait:

Ascendit Deus in iubilatione, et Dominus in voce tubae (PSAL. XLVI, 6). De hac iterum dicit: *Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus* (PSAL. LXVII, 19). Ascendens quippe in altum, captivam duxit captivitatem: quia corruptionem nostram virtute suae incorruptionis absorbit. Dedit vero dona hominibus; quia, misso desuper Spiritu, alii sermonem sapientiae, alii sermonem scientiae, alii gratiam virtutum, alii gratiam curationum, alii genera linguarum, alii interpretationem tribuit sermonum (I COR. XII, 8). Dedit ergo dona hominibus. De hac Ascensionis eius gloria etiam Habacuc ait: *Elevatus est sol, et luna stetit in ordine suo* (HABAC. III, 11, sec. LXX). Quis enim solis nomine nisi Dominus, et quae lunae nomine nisi Ecclesia designatur? Quousque enim Dominus ascendit ad coelos, sancta eius Ecclesia adversa mundi omnimodo formidavit: at postquam eius Ascensione roborata est, aperte praedicavit, quod occulte credidit. Elevatus est ergo sol, et luna stetit in ordine suo: quia cum Dominus coelum petiit, sancta eius Ecclesia in auctoritate praedicationis excrevit. Hinc eiusdem Ecclesiae voce per Salomonem dicitur: *Ecce iste venit saliens in montibus, et transitiliens colles* (CANT. II, 8). Consideravit namque tantorum operum culmina, et ait: *Ecce iste venit saliens in montibus*. Veniendo quippe ad redemptionem nostram, quosdam, ut ita dixerim, saltus dedit. Vultis, fratres charissimi, ipsos eius saltus agnoscere? De coelo venit in uterum, de utero venit in praesepe, de praesepe venit in cruce, de cruce venit in sepulcrum, de sepulcro rediit in coelum. Ecce ut nos post se currere faceret, quosdam pro nobis saltus manifestata per carnem veritas dedit: quia *exsultavit ut gigas ad currendam viam suam* (PSAL. XVIII, 6),

ut nos ei diceremus ex corde: *Trahe nos post te, curremus in odorem unguentorum tuorum* (CANT. 1, 3).

3495 Unde, fratres charissimi, oportet ut illic sequamur corde, ubi eum corpore ascendisse credimus. Desideria terrena fugiamus, nihil nos iam delectet in infimis, qui Patrem habemus in caelis. Et hoc nobis est magnopere perpendendum: quia is qui placidus ascendit, terribilis rediit: et quidquid nobis cum mansuetudine praecepit, hoc a nobis cum distractione exigit. Nemo ergo indulta poenitentiae tempora parvipendat: nemo curam sui, dum valet, agere negligat, quia Redemptor noster tanto tunc in iudicium districtior venit, quanto nobis ante iudicium magnam patientiam praerogavit. Haec itaque vobiscum, fratres, agite: haec in mente sedula cogitatione versate. Quamvis adhuc rerum perturbationibus animus fluctet: iam tamen spei vestrae anchoram in aeternam patriam figite, intentionem mentis in vera luce solidate. Ecce ad coelum ascendisse Dominum audivimus. Hoc ergo servemus in meditatione, quod credimus. Et si adhuc hic tenemur infirmitate corporis, sequamur tamen eum passibus amoris. Non autem deserit desiderium nostrum ipse qui dedit, Iesus Christus Dominus noster, qui vivit et regnat cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SERENSI, VOL. II, SERMO 49).

3496 **P**RAEDICTI enim Iesus praemissi sunt tanquam baculus Elisae, Prophetam praeveniens ad mortuum suscitandum: (IV REG. IV). Nec potuerunt illi nomina sua interpretari, quia vacuus quidem erant a vera salute. Superpositus est enim mortuo baculus, et non erat vox, nec sensus, eo quod baculus erat; sed descendit qui baculum misit quia verus Iesus qui praemiserat eos nostram assumpsit naturam: et mox probans se esse verum Iesum, salvum fecit populum suum a peccatis eo-

rum, et est vox et sensus, non instar priorum vacuus est a salute.

Sed audi quid fecit, unde vox est, et sensus, vitaeque rediit, sicut Bern. ait. Nam vir ille Propheta, potens in opere et sermone, de excelso monte descendens, quasi alter Elisaeus de monte Carmelo, mortuum hominem visitare dignatus est, quem sit pulvis et cinis; dignatus se inclinare, iacenti contrahi, et consequari parvo, caeco imparituri lumen oculorum suorum, et os mortuorum oris proprii osculo solvere, debilesque manuum suarum roborare contactu, et flatum qui exierat sua inspiratione refundere. Suaviter rumino ista, et replentur viscera mea, et interiora mea spirituali dulcedine saginantur, atque omnia ossa germinant laudem.

3498 Sequitur quod pater septies oscitavit, quod in resuscitata Ecclesia certaminus adimpleri, dum septies in die laudes lubilat Salvatori. Oscitabis etiam septies et tu, peccator, si quinque sensus extiores, et duo interiores inspirationi prophetiae Iesu ter factae interius conformes, reddas; et lubiliando, atque cantando dicas: *Cor meum, et caro mea exultaverunt in Deum vivum.*

FERIA SEXTA

Homilia S. Gregorii Papae.

Habetur integra in die Ascensionis.

Homilia S. Petri Chrysologi.

SERMO 133.

3499 **H**OMIE beatus Evangelista sic tulit Apostolos in ipso crucis tempore mensis deditos inhiantes epulis, conviviis occupatos, Dominicae passionis oblitos. *Recumbentibus*, inquit, *illis undecim, apparuit Dominus. Recumbentibus*, ubi? ad sepulcrum Domini, mox ad mensam servi? Haec est servorum fides? haec discipulorum charitas? hic Petri ardor? haec est Ioannis, de ipso Christi pectore assumpti dilectio? haec est tanto tempore, tantis donis, virtutibus tantis, affecto conquisita, ut in ipso articulo passionis calente adhuc morte, recenti adhuc funere, exultantibus inimicis, insultante Iudaea tota, discipuli toto tori cultu, totaque discumbentium voluptate pranderent? Moysi mortuo assistunt Angeli, agit sepulcri

curam Deus ipse: Iudaea castra sistuntur, dissimulatur iter, horrida eremi statio duratur, indicitur triginta dierum planctus, et longo lamentationis obsequio servile funus honoratur; et Christus verus unus Dominus, creator rerum, Redemptor omnium, post illam tragicam passionem, post mortem, et mortem crucis, triduanus a discipulis lacrymas non meretur? Terra tremit, turbatur tartarus, scinduntur saxa, monumenta dissiliunt, sol fugit, dies sepelitur, fit nox totum, et soli discipuli alto sigmate, choro uno, toto otio, deliciis securi epulantur: et hoc, fratres, reversus ab infernis ipse sic magister invenit.

3500 *Recumbentibus ergo illis undecim, apparuit Dominus et exprobravit incredulitatem eorum, et duritiam cordis, quia his, qui viderant eum resurrexisse, non crederunt.* Ad haec, Petre fidelis, Petre devotissime, quid dicemus? *Recumbentibus illis.* Numquid prandentibus? Fratres, hoc non erat discumbere, sed iacere: nec convivii erat chorus ille, doloris erat ille conventus: ibi panis non erat gaudii, sed moeroris: ibi crucis felle, non vini dulcedine pocula miscebantur.

3501 *Erant, inquit, clausi propter metum Iudaeorum.* Si metuentes, si clausi, certe non prandentes: et si non prandentes, non erat domus illa, sed carcer: illud sigma non erat, sed sepulcrum: tunc tota ad discipulos poena Dominicae transferat passionis, et non solum lateribus eorum, sed et cordibus doloris lancea tota figebatur: tunc tristitiae clavis affixae manus eorum, pedesque tenebantur: tunc illis acetum, tunc fel amaritudo Iudaea propinabat: tunc illis Sol occidit, dies fugit: tunc illorum mentes animasque nox profundissima possidebat: tunc illos in perfidiae scopulos, in naufragium fidei cogitationum tentatio saevissima collidebat: tunc desperatio,

quae est inter omnia mala peior, et in adversis venit semper extrema, funereis illos sternebat sepulcris: unde, sicut diximus, non discumbentes, non epulantes eos Dominus, sed iacentes invenit, sed sepultos: et ideo exprobrat incredulitatem eorum, quia tantum crederant desperationi, ut resurrectioni praedictae a Domino nil crederent, a servis non crederent nuntiatae: atque in se nihil fidei relinquerent et salutis, sed saeculo mortui, sepulti mundo, unam domum illam, unum sibi esse omnes crederent iam sepulcrum.

3502 Hinc est, quod eos Dominus videns exemisse se mundo, ad mundum revocet, remittit in mundum, dicens: *Ite in mundum universum, praedicate Evangelium universae creaturae.* Venite in mundum, ut qui putatis vos in uno omnes domicilio iam iacere, subiaceret vobis omnem mundum repente videatis. *Venite in mundum universum, praedicate Evangelium universae creaturae.* Hoc est dicere, estote vos spes omnibus, qui vobis ipsis desperationis causa fuistis: et incredulitas vestra quanta sit tunc probate, cum videritis auditui vestro mundum credere, qui credere vestro visui non potuistis: et cordis vestri quanta sit duritia tunc scitote, cum senseritis, non viso me, orbe toto gentes ferocissimas me fateri, quem positum vestris in oculis vos negastis. Videbitis in terra divisos, clausos insulis, pendentes rupibus, solitudine remotos, Magorum scioelos, Graecorum querulos, Romanorum peritos fidem fide sola quaerere, quam manu, digito, sulcatis meis vulneribus vos quaesistis. Sed quia meae passionis, meae mortis, meae resurrectionis vos mitto testes, altius vos ista perscrutatos esse concedo, dummodo cunctatio vestra fiat eis, qui vobis credituri sunt firmiter amentum.

3593

Qui crediderit, inquit, et baptizatus fuerit, salvus erit. Fratres, quod est anima corpori, hoc est baptismati fides: hinc est, quod, qui generatur ex fonte, ex fide vivit: *Iustus, inquit, ex fide vivit.* Moritur ergo omnis quicumque fuerit sine fide. *Qui crediderit.* Quia Trinitas Deus unus est, quia in Patre et Filio et Spiritu sancto una est tota aequalitate maiestas, quia deitas Trinitate distincta est, non est unitate confusa; sed deitate una est, est trina personis: quia Deus Trinitatis nomen est: quia Pater et Filius non censendi sunt ordine, sed aestimandi sunt charitate: quod Spiritus sanctus non est habendus inferior, plus, minusve, non ut exterior habendus est plus, minusve, quia nescit exteriora divinitas: quia Christus sine homo factus est, ut quod Deus est permanet: sic est mortuus, ut mortuos totis saeculis sua resuscitaret ex morte: quod non sibi resurrexit ille, sed nobis: quod nos coelo intulit, dum se sustulit coelo: quod sedet ad auctoritatem Iudicis, non ad requiem fatigati: quod venit non loco, qui ubique est ad movendum: neque ut mundum suum teneat, qui totum possidet mundum; sed ut mundus iam semper visionem sui mereatur auctoris. Credit homo etiam peccatorum remissionem, quia coelestis regium cum sit latissima, non capiet peccatorem: neque de suorum desperet homo magnitudine peccatorum, quia si est, quod Deus donare non potest, omnipotens non est. Credit et carnis resurrectionem, ut sit homo ipse qui resurgit: ut accipiat ipse qui peccat, poenam: ipse praemium, qui laborat. Credit aeternam vitam, ne locum habeat mors secunda. Quod autem de humanis corporibus daemones, id est, hostes effugant antiqui; quod ex uno ore varius effunditur sermo linguarum; quod tacti per Christum nesciunt sua

venena serpentes; quod venenata pocula bibentes non valent nocere per Christum; quod morbi corporum fugantur Christum praedicantis ad tactum, est, fratres, summum credulitatis indicium.

Signa, inquit, credentes haec sequentur: 3594
In nomine meo daemones eicent, linguis loquentur novis, serpentes tollent, et si quod mortiferum hiberint, non nocēbit eis, super aegras manus imponent, et bene habebunt. Homo ergo, esto tibi per fidem medicus, ne cogaris extraneis medicis tuo dispendio subiacere, et care, quod gratis possides, comparare. Orate, fratres, ut et in praesenti medicinam semper fidei sentiamus: et in expectatione Christi positi in adventu eius securi de nostra conscientia gloriemur.

Varia de SS. Nominē Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENESI, VOL. II, SERM. 49.)

TERTIO fuit ante prophetatum: unde Habach. III: *Ego autem in Domino gaudebo, et exultabo in Domino Iesu meo.* In Esdra quoque IV, quamquam non sit in canone, Dominus ait: *Et erit post annos hos, et morietur filius meus Iesus, et convertetur saeculum.* Sed et Sybilla Erithraea hoc nomen Iesus miro modo pronuntiavit: unde Augustinus, *de Civitate Dei*, lib. 18, cap. 23, ponens versus Sybillae, maxime de fine mundi, dicit eos fuisse translato de Graeco in Latinum; sed quia translator non potuit propter mensuras versuum servare litteras principiorum illorum, non consonant omnino in Latino, sicut in Graeco; nam in Graeco, coniunctis omnibus primis litteris omnium versuum haec verba comprehendunt; Iesus Christus filius Dei, et Salvator.

SABBATO

Homilia S. Gregorii Papae.

Habetur integra in die Ascensionis.

Homilia S. Bonaventurae Episcopi.

IN ASCENS. DOM. SERM. 4.

Qui aedificat in coelo ascensionem suam et fasciculum suum super terram fundavit, Amos nono. 3596

Inter alias solemnitates Ecclesiae haec singularem habet praerogativam, quia 3597

aliae sunt viatorum, ista est comprehensorum simul et viatorum, quia in ea Christus sua praesentia lactificat civitatem coelestem et sua influentia lactificat Ecclesiam militantem. Eapropter ista solemnitas dupliciter hic describitur, et primo, quantum ad suam praesentiam in hierarchia coelesti; secundo, quantum ad suam influentiam in hierarchia subcoelesti. Primum, ibi: *Qui aedificat in coelo ascensionem;* secundo, ibi: *et fasciculum suum super terram fundavit.* Sicut enim se habet hortus paradisi ad comparisonem fasciculi, sic se habet gaudium illius Ecclesiae ad istam; ideoque signanter dicitur: *Qui aedificat, etc.* quia sicut Christi resurrectio est causa nostrae resurrectionis, sic eius ascensio est causa et exemplar nostrae ascensionis. Ipse enim est *scala contingens*, immo penetrans coelos per sublime Divinitatis, et contingens terram per limum nostrae carnis. In hac scala disponuntur omnes ascensiones spirituales et omnes perfectiones et glorificationes et dona gratiae et gloriae. Unde in hac scala dicitur *Angeli ascendere et descendere supra Filium hominis*, Ioannis primo; et haec est significata Genesis vigesimo octavo, ubi Iacob ad visionem eius elevatus fuit. 3598

Aedificavit autem ascensionem suam Dominus Iesus supernae civitatis restaurando decorem, et secundum hoc sunt quinque gradus in hac scala. Etenim ascendendo supernae Ierusalem *patefecit ingressum*; Michaeae secundo: *Ascendet, pandens iter ante eos*, in illam requiem, etc. Supernae matris *redintegravit numerum*; ad Ephesios quarto: *Ipse est et qui ascendit super omnes coelos, ut impleat omnia.* Supernae civitatis *accumulavit solatium*; Psalmus: *Ascendit Deus in nubilo et Dominus in voce tubae.* Supernae beatitudinis *sublimavit et stabilivit imperium*; Psalmus: *Regna ter-*

rae, cantate Deo, etc. qui ascendit super coelum coeli ad orientem. Supernae felicitatis *derivavit influxum*; ad Ephesios quarto: *Ascendens in altum, captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus.*

Humanae infirmitatis renovando virtutem, ex quo sequitur... secundum illud primi Regum decimo quarto: *Ascendit Ionathas, manibus et pedibus reptans, et armiger eius, id est humana infirmitas, post eum*, per quinque gradus, scilicet per sinceritatem innocentiae; Psalmus: *Quis ascendit in montem Domini, etc. In nocens manibus et mundo corde.* Per sanctitatem pudicitiae; Isaiae undecimo: *Flos de radice eius ascendet.* Per sublimitatem confidentiae; Genesis quadagesimo sexto: *Iuncto Ioseph curru suo, ascendit obviam patri suo.* Per suavitatem benevolentiae; Cantico-rum tertio: *Ascensum purpureum media charitate constravit.* Per stabilitatem perseverantiae; Ecclesiastici quadagesimo sexto: *Dedit Dominus ipsi Caleb fortitudinem, etc.*, ut ascenderet in excelsum terrae locum. Hi quinque gradus sunt contra omne malum. Sinceritas innocentiae ordinat ad proximum, sanctitas pudicitiae ad se ipsum, sublimitas confidentiae ad Deum, suavitas benevolentiae ad omne bonum, stabilitas perseverantiae contra omne malum.

Diabolicae crudelitatis refrenando tyrannidem, secundum illud Isaiae sexagesimo tertio: *Quis est iste qui venit de Edom? Ego, qui propugnator sum ad salvandum.* Confregit autem Christus diabolum per humilitatem, de qua fecit nobis scalam ad ascendendum per quinque gradus. Etenim informavit in incarnatione ad humilitatem condescendentiae, per quam conculcavit diaboli arrogantias; Psalmus: *Inclinavit coelos et descendit et ascendit super Cherubim et volavit.* In baptismatione ad humilitatem perfec-

tae iustitiae, per quam concu'cavit diaboli astutias; Ioannis tertio, ubi agit de baptismo; dicit: *Et nemo ascendit in coelum, nisi qui descendit de coelo, Filius hominis, qui est in coelo. In tentatione ad humilitatem cautelae, per quam enudavit diaboli fraudulentias; primi Regum decimo quarto: Ascendit Ionathas, manibus et pedibus reptans, et armiger eius post eum. In conversatione ad humilitatem disciplinae, per quam effugavit diaboli blanditias; Habacuc tertio: Ingressiatur putredo in ossibus meis, etc., ut ascendam ad populum accinctum nostrum. In passione ad humilitatem tolerantiae, per quam confregit diaboli potestatem; Psalmus: Qui ascendit super occasum, Dominus nomen illi; Cantico-rum septimo: Ascendam in palmam et apprehendam fructum eius.*

Varia de SS. Nomine Iesu.

(EX S. BERNARDINO SENENSIS, VOL. II, SERM. 49).

351^r QUARTO quoque fuit nomen Iesus ab Angelo nuntiatum; unde (LUC. I), ait Angelus Gabriel Mariae: *Ne times, Maria, invenisti gratiam apud Dominum, scilicet, quam perdidit Eva: Ecce, concipies in utero, id est, totum accipies in te, et ex te, et paries filium, et vocabis nomen eius Iesum: ex quo patet quod Iesus est proprium nomen eius, et Christus appellativum, quasi diceret: tu es illa anima tanta gratia plena, quod tibi a Deo concessum est ut mundo tribuas Salvatorem, et prima omnium hominum, vel mulierum salvificum et gloriosum Nomen Iesum annunties toto mundo. Et iterum (LUC. II): *Vocatum est nomen eius Iesus, quod vocatum est ab Angelo, priusquam in utero conciperetur; quod verbum potest esse thema in die sacrae Circumcisionis Iesu.**

351^r Quinto fuit a Virgine revelatum; insuper et a sanctissimo sponso suo Ioseph; nam ipsis duobus a Deo tantum per Angelum hoc officium commissum est, ut nominarent Christum Iesum Filium Dei. De Virgine supra patuit. De Ioseph vero (MATTH. II) ait Angelus, Ioseph: *Noli timere accipere Mariam conjugem tuam; quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Pariet autem filium, et vocabis nomen eius Iesum. Hi ambo, Ioseph, et Maria, prius in die Circumcisionis revela-*

verunt iam natum esse Iesum, id est, Salvatorem mundi. De huiusmodi Nominis impositione dicitur Is. LV: *Erūt Dominus nominatus in signum aeternum, quod non auferetur, scilicet, a credentibus in eum.*

DOMINICA INFRA OCT. ASCENSIONIS

LECTIO SANCTI EVANGELII SECUNDUM IOANNEM.
Ioann. XV, 26, 27; XVI, 1-4.

In illo tempore: Dixit Iesus discipulis suis: Cum venerit Paracletus, quem ego mittam vobis a Patre, spiritum veritatis, qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me:

27. et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.

1. Haec locutus sum vobis, ut non scandalizemini.

2. Absque synagogis facient vos: sed venit hora, ut omnis qui interficit vos, arbitretur obsequium se praestare Deo.

3. Et haec facient vobis, quia non noverunt Patrem, neque me.

4. Sed haec locutus sum vobis: ut cum venerit hora eorum remiscamini, quia ego dixi vobis.

Homilia S. Augustini Episcopi.

IN EVANG. IOANN. TRACT. 92.

353^r DOMINUS Iesus in sermone quem locutus est discipulis suis post coenam proximus passioni, tamquam iturus et relicturus eos praesentia corporali, cum omnibus autem suis usque in consummationem saeculi futurus praesentia spirituali, exhortatus est eos ad perferendas persecutiones impiorum, quos mundi nomine nuncupavit: ex quo tamen mundo etiam ipsos discipulos se elegisse dixit, ut scirent se Dei gratia esse quod sunt, suis autem vitiiis fuisse quod fuerunt. Deinde persecutores et suos et ipsorum Iudaeos evidenter expressit, ut omnino apparet etiam ipsos mundi damnabilis appellatione conclusos, qui persequitur sanctos. Cumque de illis diceret, quod ignorarent eum a quo missus est, et tamen odissent et Filium et Patrem, hoc est, et eum qui missus est, et eum a quo missus est, de quibus omnibus in

aliis sermonibus iam disseruimus; ad quos pervenit ubi ait: *Ut adimpleatur sermo qui in lege eorum scriptus est, quia odio habuerunt me gratis* (IOANN. XV, 25). Deinde tamquam consequenter adiunxit, unde modo disputare suscepimus: *Cum autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis a Patre, Spiritum veritatis qui a Patre procedit, ille testimonium perhibebit de me, et vos testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.* Quid hoc pertinet ad illud quod dixerat: *Nunc autem et viderunt, et oderunt et me et Patrem meum: sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus est. Quia odio habuerunt me gratis?* An quia Paracletus quando venit Spiritus veritatis, eos qui viderunt et oderunt, testimonio manifestiore convicit? Imo vero etiam aliquos ex illis, qui viderunt et adhuc oderant, ad fidem quae per dilectionem operatur, sui manifestatione convertit. Hoc ut ita intelligamus, ita factum esse recolimus. Venit enim die Pentecostes Spiritus sanctus in centum viginti homines congregatos, in quibus et apostoli omnes erant, qui illo adimpleti cum linguis omnium gentium loquerentur, plures ex his qui oderant, tanto miraculo stupefacti (quandoquidem viderunt loquente Petro tam magnum atque divinum testimonium perhiberi de Christo, ut ille qui occisus ab eis inter mortuos deputabatur, resurrexisset et vivere probaretur), compuncti corde conversi sunt; et tanti sanguinis tam impie atque immaniter fusi indulgentiam perceperunt, ipso redempti sanguine quem fuderunt (ACR. II, 2). Christi enim sanguis sic in remissionem peccatorum omnium fusus est, ut ipsum etiam peccatum posset delere quo fusus est. Hoc ergo intuens Dominus dicebat: *Odio habuerunt me gratis: cum autem venerit Paracletus, ille testimonium perhibebit de me,* tamquam diceret:

Odio me habuerunt, et occiderunt videntes: sed tale de me Paracletus testimonium perhibebit, ut eos faciat in me credere non videntes.

354^r *Et vos, inquit, testimonium perhibebitis, quia ab initio mecum estis.* Perhibebit Spiritus sanctus, perhibebitis et vos. Quia enim ab initio mecum estis, potestis praedicare quod nostis: quod ut modo non faciatis, illius Spiritus plenitudo nondum adest vobis. Ille ergo testimonium perhibebit de me, et vos perhibebitis: dabit enim vobis fiduciam testimonium perhibendi charitatis Dei diffusa in cordibus vestris, per Spiritum sanctum qui dabitur vobis (ROM. V, 5). Quae utique Petro adhuc defuit, quando mulieris ancillae interrogatione perterritus, non potuit verum testimonium perhibere; sed contra suam pollicitationem timore magno compulsus est ter negare. Timor autem iste non est in charitate, sed perfecta charitas foras mittit timorem (I IOANN. IV, 18). Denique ante passionem Domini, servilis timor eius interrogatus est a femina servituti; post resurrectionem vero Domini liberalis eius amor ab ipso principe libertatis: et ideo ibi turbabatur, hic tranquillabatur; ibi quem dillexerat negabat, hic quem negaverat diligebat. Sed adhuc etiam tunc amor ipse infirmus fuerat et angustus, donec eum roboraret et dilataret Spiritus sanctus. Qui posteaquam illi est abundantia gratiae largioris infusus, sic ad perhibendum de Christo testimonium quondam eius frigidum pectus accendit, atque illa prius trepida quae veritatem suppresserant, ora reseravit, ut cum omnes, in quos venerat Spiritus sanctus, linguis omnium gentium loquerentur, Iudaeorum circumstantibus turbis, solus ad testimonium de Christo perhibendum prae ceteris promptius emicaret, eiusque interfectores de illius resurrectione con-